

1940

Deva Holding CEO'su Philipp Haas, kur artışından etkilenen bir sektörde yer aldıklarını ancak Türkiye'nin gücüne inandıklarını kaydediyor.

266

DEVA İLAÇ

NET SATIŞ

1.040 MİLYAR TL

NET SATIŞ DEĞİŞİMİ

%30

FVÖK

277,7 MİLYON TL

ÇALIŞAN SAYISI

2.176

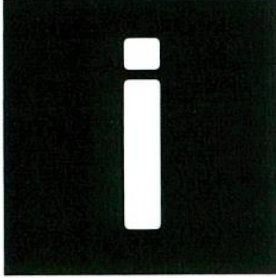
ANTİBİYOTİKLE BAŞLAYAN UZUN MESAFE KOŞUSU

Fortune 500 Türkiye’de yer alan ilaç üreticisi **Deva**’nın portföyünde, kutu bazında en büyük pay beslenme ve metabolizma ilaçlarına ait. Grup aynı zamanda Türkiye’nin sembolik kolonya markası Boğaziçi’nin de üreticisi.

ANAHİD HAZARYAN

DEVA İLAÇ ANTİBİYOTİKLE BAŞLAYAN UZUN MESAFE KOŞUSU

İLAÇ TÜRKİYE EKONOMİSİNİN en hassas sektörlerinden biri. İlaç üretimi son derece sofistike ve maliyetli bir süreç. Hammade olarak dışa bağımlı bir sektör ve ayrıca ülkede üretilmeyip ithal edilen ilaçlar da önemli bir döviz harcaması gerektiriyor. Ülkemizde ilaç endüstrisi gerek yabancı devlerin üretimleri gerekse

yerli firmaların atağı sayesinde çok önemli mesafeler kat etmeyi sürdürüyor. Şimdilerde ise ilaç üretiminde yerleşmeye hız vermek suretiyle, cari açığı azaltmak hedefleniyor. Türkiye İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası'nın (İEİS) rakamlarına göre, Türkiye ilaç pazarı Mart 2019 yılı itibarıyla yıllık bazda 33 milyar TL değere, kutu ölçüğünde ise 2,3 milyar hacme ulaştı. Bu rakamlar bir önceki yıl sırasıyla 30,9 milyar TL ve 2,3 milyar civarındaydı. Yine İEİS'nin verilerine göre, sağlıkta son zamanların yükselen trendi olan biyoteknolojik ilaçlar ise reçeteli ilaçların yüzde 17,5'ini oluştururken, Mart 2019 itibarıyla yıllık bazda 5,7 milyar TL değerinde 28,4 milyon kutu satışa ulaştı.

Türk ilaç sektörünün önemli aktörlerinden olan Deva grubu aynı zamanda Fortune 500 Türkiye sıralamasında yer alıyor. Şirket 2018 yılı listesinde, 800 milyar 295 milyon lira satış geliriyle 280 no'lu sırada yer almıştı. Dolayısıyla bu yılki performansında, tepedeki rakamlardan anlaşılacağı gibi bir artış söz konusu. (280 no'lu sıradan 266 no'ya sıçrayış.) Deva İlaç 1958 yılında kurulan köklü bir şirket. 2006 yılında EastPharma'nın bünyesine geçen ve Yönetim Kurulu Başkanlığı'na Philipp Haas'ın getirildiği Deva halen, Çerkezköy ve Kartepe'de yer alan üç tesisiyle Türk ilaç sektörünün önemli oyuncularından biri. Fortune Türkiye'nin sorularını yanıtlayan Deva Holding Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO'su Philipp Haas, 2018'de yaklaşık 220 milyon kutu ilaç ürettiklerini ve ilaçta yerleşme, ihracat ve katma değerli üretim gibi alanlarda projeler geliştirmeye ve değer üretmeye özellikle önem verdiklerini belirtiyor.

2018 yılını değerlendirmeniz gerekirse, performansınız hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Öncelikle DEVA olarak yaklaşık iki bin 200 çalışanımız, EU (AB) GMP ve US (ABD) FDA onaylı üretim tesislerimiz, ödüllü Ar-Ge faaliyetlerimiz ve ihracat operasyonlarımızla 60 yılı aşkın süredir ülkemizde faaliyet göstermekten gurur duyduğumuzu ifade etmek isterim. 2018 yılını genel anlamda değerlendirecek olursak dünyada ekonomik dengelerin değiştiği ve çok sayıda ülke ekonomisinin bu değişikliklerden etkilendiği bir yıl olduğunu söyleyebiliriz. Sektörün tüm zorlu koşullarına rağmen, geçen yıl Deva olarak başarılı bir performans

PHILIPP HAAS: Deva Holding Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO'su

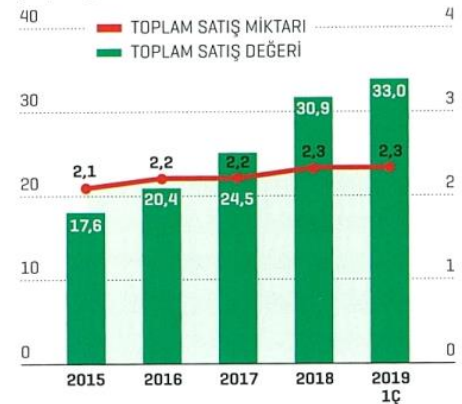
DEVA OLARAK 13 TERAPÖTİK ALANDA YAKLAŞIK 600 ÜRÜN İLE GENİŞ BİR PORTFÖYE SAHİBİZ."

gösterdik. IQVIA kutu verilerine göre 2018 yılını hastane ürünleri grubunda birinci sırada, ihale ve serbest pazarda ise yüzde 6,4 pazar payı ile ikinci sırada başarıyla tamamladık. Diğer yandan üretim miktarımız bir önceki yıla göre yüzde 9,4 oranında artış gösterdi. Uluslararası platformda ise önemli başarımlara imza attığımızı söyleyebilirim.

Türkiye ekonomisi halen zor bir dönemden geçiyor. İlaç gibi döviz kurlarındaki artışa son derece hassas bir sektörde faaliyet gösteren şirketler risklere çok daha fazla açık. Deva İlaç böyle bir ortamda nasıl bir strateji izliyor? 2019 yılını nasıl görüyorsunuz?

TÜRKİYE İLAÇ PAZARI

(Milyar TL)

KAYNAK: İEİS

Girdilerinin döviz cinsinden olması sebebiyle ilaç sektörü, kur artışından en çok etkilenen sektörlerin başında yer alıyor. Diğer yandan Türkiye'nin gücüne ve bu zorlukların üstesinden geleceğine inanıyoruz. Yerleşme, ihracat ve katma değerli üretim gibi konular sektörümüz ve ülkemiz için son derece önemli. Biz de Deva olarak bu üç başlıkta da önemli projeler geliştirmeye ve değer yaratmaya devam ediyoruz.

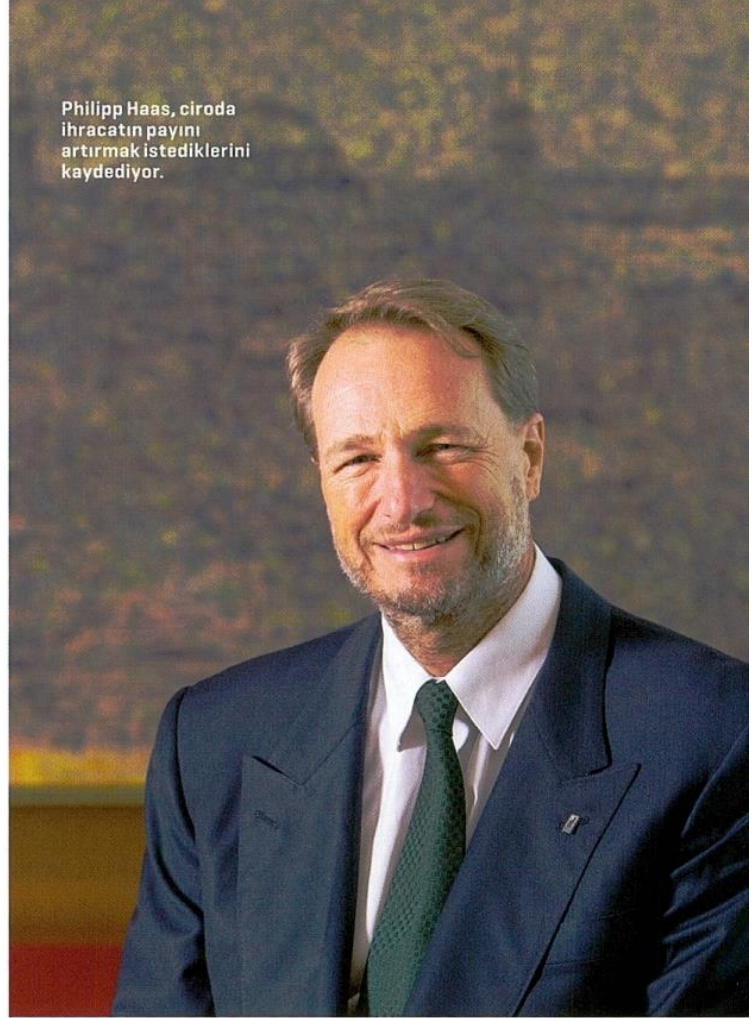
Türkiye ilaç pazarında kutu bazında toplam üretim ve satış adediniz ne kadar? En büyük pay hangi ilaç kategorisine ait?

Çeşitlilik içeren üretim kapasitesiyle Türkiye'nin en geniş kapsamlı üretim tesislerinden birine sahibiz. Son 10 yıldır üretim miktarımız her yıl artıyor. 2018'de yaklaşık 220 milyon kutu ilaç ürettik. Ürün kategorilerine baktığımızda ise kutu bazında en büyük payın beslenme ve metabolizma ürünlerinde olduğunu, ardından enfeksiyon ürünlerinin yer aldığını görüyoruz. Diğer yandan, özellikle onkoloji ve solunum alanlarında ürettiğimiz maliyet etkin tedavilerle ülkemize önemli katkıda bulunuyoruz.

Geçen yılki ihracat performansınızı nasıl değerlendirirsiniz? Bununla ilgili rakamlar neler? Cironuzda ne kadar bir paya sahip?

Ülkemizin yanı sıra, küresel ölçekte de erişilebilir tedavileri tıbbın hizmetine sunmak için çalışıyoruz. Bir yandan mevcut pazarlardaki varlığımızı artırıyor, diğer yandan da yeni pazarlara girmek için iş fırsatlarını değerlendiriyoruz. 2018 yıl sonu itibarıyla 60'a yakın ülkede 600'den fazla ürün ruhsat onayına ulaştık. Aynı zamanda 40'ın üzerinde ülkeye ilaç ve ilaç hammaddesi ihraç ediyoruz. 2018 yılında ihracatımız bir önceki seneye göre yüzde 34 oranında büyüdü. Halihazırda iç pazarlar ciromuzun daha büyük bir bölümünü oluşturuyor. Hedefimiz ihracatın ciromuz içindeki payını da giderek artırmak.

Philipp Haas, ciroda ihracatın payını artırmak istediklerini kaydediyor.

Yurtdışında ABD, Almanya gibi ülkelerde çeşitli işbirliği projeleriniz mevcut. Bunların kapsamını bu yıl daha da genişletmeyi planlıyor musunuz? Evetse, kısaca bilgi verebilir misiniz?

Almanya, İsviçre ve Amerika'da kurduğumuz Devatis şirketimiz operasyonlarını genişletmeye devam ediyor. Türkiye'de EU (AB) GMP ve ABD FDA onaylı üretim tesislerimizde ürettiğimiz ürünlerin dünyanın dört bir yanında erişilebilir olması arzusundayız. Bu doğrultuda yeni projelerimizi sürdürüyoruz.

İlaçta geniş bir yelpazede üretiminiz var. Bu yıl özellikle yoğunlaşmak, ön plana çıkarmak istediğiniz bir kategori var mı?

Deva olarak 13 terapötik alanda yaklaşık 600 ürün ile geniş bir ürün portföyüne sahibiz. 2000'lerin başında ağırlıklı olarak antibiyotik odaklı bir şirketken, bugün geldiğimiz noktada odağımızı hastaların değişen ihtiyaçlarını anlayarak solunum, oftalmoloji, kardiyoloji ve hematoloji/onkoloji alanlarına çevirdik. Yerli bir ilaç firması olarak, tedavi-etkin maliyetlerle değer katan eşdeğer ürünlerimizle sağlık ekonomisine olumlu katkı sağlamaktan mutluluk duyuyoruz.

DEVA İLAÇ ANTİBİYOTİKLE BAŞLAYAN UZUN MESAFE KOŞUSU

DEVA SON 10 YILDIR ÜRETİM MİKTARINI HER YIL ARTIRIYOR. ŞİRKET 2018 YILINDA YAKLAŞIK 220 MİLYON KUTU İLAÇ ÜRETTİ.

Fason üretiminiz faaliyetlerinizde ne kadar bir paya sahip? Hangi firmalara fason üretim yapıyorsunuz?

Gerek 60 yılı aşkın bir tecrübe ve bilgi birikimi, gerekse üretim becerileri ve çeşitliliği anlamında Deva çok güçlü. Geniş ürün portföyümüz ve sürekli pazara sunduğumuz yeni ürünlerimizden dolayı fason üretimlerimiz toplam üretim faaliyetlerimiz yanında küçük bir paya sahip. Ancak yerleşme kapsamında hem Türkiye'de faaliyet gösteren uluslararası firmalarla, hem de yurt dışı firmalar için fason üretimler konusunda işbirliği yaptığımız birkaç projemiz bulunuyor.

Bir ilaç şirketi olarak şehir hastanelerinin devreye girmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Giderek yaşlanan nüfus ve sağlık ihtiyaçlarındaki artış da düşünüldüğünde bu proje ile yatan hastanın tedavi ihtiyaçlarına tek merkezden çözüm sunulması hedefleniyor. Dolayısıyla çok geniş kapsamlı ve büyük bir proje olan şehir hastaneleri, çeşitli kazanımları da beraberinde getirecektir.

Türkiye'de halen üç üretim tesisiniz mevcut. Bu yıl için gündemde yeni yatırım, kapasite genişletme gibi planlarınız var mı?

Deva'nın bugünkü başarısında dikey entegrasyon anlayışının çok önemli bir faktör olduğunu söyleyebilirim. Bugün, hammaddesinden bitmiş ürüne kadar çok sayıda ürünümüzün

tüm süreçlerini kendi tesislerimizde gerçekleştiriyoruz. Öte yandan, güçlü bir ürün portföyündeki diğer bir başarı faktörü ise Ar-Ge. Sürdürülebilir başarı için bu konuya odaklanmaya devam ediyor, yatırımlarımızı artırarak sürdürüyoruz. 2018 yılında ciromuzun yaklaşık yüzde 7'sini Ar-Ge'ye ayırdık.

Boğaziçi kolonyası da Deva bünyesinde yer alan eski ve sembolik bir marka. Kolonya pazarında çeşitlerin arttığı bir süreçte Boğaziçi sizin için ne anlam ifade ediyor?

Beşeri ilaç, veteriner ilaçları, hammadde, boş ampul ve kolonya olmak üzere farklı alanlarda üretim yapıyoruz. Nostaljik markamız Boğaziçi Kolonyaları, kalitesiyle yıllardır beğenilmeye devam ediyor. Değişen ihtiyaçlar ve trendlerle birlikte bu alanda bazı çalışmalarımız oldu ve önümüzdeki dönemde Boğaziçi Kolonyaları'nı farklı ürün çeşitleri ve yeni yüzüyle tüketiciye sunmayı hedefliyoruz. ■